

ATOPIA Art i ciutat al segle XXI

En la peça de Lozano-Hemmer conflueixen, de la mateixa manera, dos temps: el de la matança i l'actual; quaranta anys després. Però el seu particular acoblament de l'assumpte obre un camp diferent. L'àmbit del so, i de les veus apagades allà per la força. Lozano-Hemmer les fa vibrar en el present i, de passada, restitueix aquesta certesa: és veritat que en aquella plaça, com el seu nom indica, es produïa la trobada de «tres cultures»; però també és cert que les «tres veus» d'aquestes cultures no han estat escoltades amb la mateixa potència.

Quan parlem, sempre carreguem el pes d'algú d'un altre temps, no hi ha cap veu nova del tot. Lozano-Hemmer ho sap, i per això aconsegueix allotjar la història en la veu, la veu en la imatge, la imatge en l'espai...

Interactuem amb aquesta peça i escoltem; però també diem. Veiem i participem. Gràcies a l'art, podem intervenir en els esdeveniments, explorar, fins i tot, una altra possibilitat per a aquests.

Només llavors, el malestar amb relació a la ciutat es converteix en un malestar relatiu al que ha tingut lloc a la ciutat. L'atòpia es converteix en ucronia.

Els, des del 68, viatgen cap a nosaltres per canviar el discurs. Nosaltres, des del segle XXI, viatgem cap a ells per canviar els fets.

En *Postdata*, Octavio Paz parla sobre el Mèxic sacrificial que s'oculta sota el Mèxic modern. És la seva metàfora de la piràmide. I és la seva manera de parlar de la matança de Tlatelolco, el 68 del «més enllà» que també convé recordar. Tot i que la metàfora de Paz apel·lava al temps, al món precolombí fins i tot, en realitat només podia allotjar-se en l'espai, en la mateixa arquitectura.

Rafael Lozano-Hemmer *Voz Alta*, memorial pel 40è aniversari de la massacre d'estudiants, encarregat pel Centro Cultural Tlatelolco, Universidad Nacional Autónoma de México 2008

VÍDEO HD, 135". CORTESIA DE L'ARTISTA